

Bestuursverslag Stichting Open Oog
Verslag van de werkzaamheden over 2020

**Schetsmodel voorjaar 2020 in foam van Eric Claus
in de archivolt aan weerszijden van de Pelgrimsdeur van Amersfoort**

Samenstelling en optreden van het stichtingsbestuur

Samenstelling van het bestuur van de Stichting Open Oog:

Prof. drs. A.L.L.M. Asselbergs, voorzitter

Mr. H. van den Broek, vicevoorzitter en penningmeester

Dhr. H. Heller, secretaris

Dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

Dhr. J.J. Dekker

Ing. F.W. van der Horst

Algemeen

Op 15 maart werd over Nederland een 'intelligente Lock Down' uitgesproken vanwege het als een pandemie zich uitbreidend Covib-19 virus. Dat hield in dat vergaderingen in de meeste gevallen niet meer in fysieke vorm maar online zouden moeten plaatsvinden. Dat elke ontmoeting, ook bezoek aan huis, zich zou moeten aanpassen aan een nieuwe '1 ½ meter-samenleving'.

Het bestuur van de Stichting Open Oog kwam in 2019 vijf maal bijeen: 05-03; 11-06; 21-09; 05-11; 02-12. Deze vergaderingen hadden onder strikte 'Corona-maatregelen' plaats in Huize Paaslo aan de Utrechtseweg 154 te Amersfoort. Deze fysiek georganiseerde vergaderingen waren nodig om gezamenlijk kennis te kunnen nemen van beeldmateriaal dat samenhang met de diverse kunstprojecten.

Beglazingsplan voor de Sint-Joriskerk te Amersfoort

Eindbeoordeling Plan 1 en voortgang planproces eind 2019

Bij de jaarwisseling 2019 – 2020 was de voortgang van het draagvlakproces inzake het Beglazingsplan binnen de Protestantse Gemeente Amersfoort (PGA) ernstig gestagneerd. Op 17 oktober 2019 kregen de voorzitter van Open Oog en Gijsbert van Hoogevest (lid van de Begeleidingscommissie) van Gerard Raven (voorzitter van de Algemene Kerkenraad Amersfoort) en Windeld van den Brink (voorzitter van de kerkrentmeesters) te horen dat er onvoldoende draagvlak was voor het door Open Oog voorgelegde beglazingsplan. Een externe (voor Open Oog onbekend gebleven) commissie heeft de AK geadviseerd, terwijl de officieel afgevaardigde leden van de AK niet gehoord zijn.

BEGLAZINGSPLAN Meest recente
voor de Sint Joris-kerkrepresentatie van het E

Bijlagen:

Laatste versie Beglazingsplan, oktober 2019

Meest recente presentatie Beglazingsplan, oktober 2019

Het bestuur van de Stichting Open Oog heeft op 3 december 2019 over de mail van 30 november vergaderd. Uitgangspunt is dat de stichting de regie houdt over de beraadslagen tijdens het ontwerpproces.

Van meet af aan heeft de stichting er alles aan gedaan om de kerkelijke betrokkenheid te verankeren en met mailverkeer, atelierbezoek, beeldproductie, verzending van

verslaglegging zo groot mogelijke transparantie te betrachten. Van enige wederkerigheid was tot nog toe geen sprake.

De stichting begrijpt dat de vorming van draagvlak complex is en meer tijd en overleg vergt. De stichting heeft Gerard Raven en Windeld van den Brink gevraagd voortaan naar ons proactief te reageren. Omdat onbekend blijft wat er bij hen op de achtergrond gebeurt wordt Open Oog in onzekerheid gehouden. Het dossier heeft bij hen - naar hun zeggen - topprioriteit.

Gerard Raven en Windeld van den Brink willen samenstelling en opdracht aan een commissie vooraf afstemmen met een drietal gremia binnen de PGA. Het besluitvormingsproces binnen de PGA duurt langer dan aanvankelijk door Open Oog is verondersteld. Dit is overigens bij dit soort projecten niet ongewoon.

Vervolg planproces in 2020

Vanuit de Kerkenraad is begin 2020 een beleidsnotitie opgesteld hoe om te gaan o.m. met het kerkinterieur. De conclusie was: de kerk is in drie delen te onderscheiden: het koor voor intieme bijeenkomsten, de westpartij met de publieke voorzieningen en receptieruimte, terwijl in het midden sprake is van een liturgisch deel met kansel en dooptuin.

Er is een Commissie Ramen Sint-Joris samengesteld met een opdracht (febr. 2020) en toetsingscriteria (april 2020) om met de Stichting Open Oog een procesgang in te gaan met als doel met een nieuw plan de kerk van beglazing te voorzien. Aan dit beraad namen deel voor de Commissie Ramen: Koos Koolstra, Margje Schuurman en Bert de Leede en voor de Stichting Open Oog: Fons Asselbergs, Henk van den Broek (bestuursleden OO), Aart Veldhuizen (voorzitter van de Begeleidingscommissie) en Herman Heller als secretaris.

Als alomvattend thema voor het liturgisch deel werd de **Bergrede** gekozen, omdat betekenis daarvan evenzeer bijbels als universeel is. Bovendien past daarin het thema *vrijheid en verdraagzaamheid* in de zuid west partij, geïnspireerd door het leven en werk van de Amersfoorter Johan van Oldenbarnevelt en de ramen in de noordwestpartij die verwijzen naar Kamp Amersfoort en het vrijheidsverlangen (de *ladder* en de *wachttorens* van de Amersfoorter Armando. Daarnaast verwijzen de ramen in de koorpartij naar het *Hemelse Jerusalem* (Openbaring). Zo ontstaat een samenhangend iconografisch ensemble.

Er zijn 5 Zoomsessies geweest: 1/5; 8/5; 15/5; 29/5;12/6. Het beraad is afgerond met een Kerndocument Beglazingsplan Sint-Joriskerk, waarin door ieder van de beraadsleden zijn/haar persoonlijke mening wordt gegeven over de strekking van de 8 zaligsprekingen. Aan de drie eerder geselecteerde kunstenaars werd gevraagd om a.d.h.v. dit Kerndocument met de Commissie Ramen van gedachten te wisselen. Dat had plaats op 10 juli in Tilburg (GBB Brabant).

Conclusie: de commissie vroeg bedenktijd om te bezien hoe inspiratie uit de Bergrede kon leiden tot een eigen beeldtaal. Ashok Bhalotra en Michel van Overbeeke zagen daartoe kansen; Harrie Gerritz gaf eind juli te kennen dat deze thematiek te ver weg stond van zijn wijze van verbeelding.

Uitvoerig overleg met de twee kunstenaars afzonderlijk volgde. Daarna had op 3 september overleg plaats met Ashok Bhalotra en Michel van Overbeeke in zijn atelier in Haarlem. Daar hebben zij hun ontwerpen gepresenteerd en besproken.

Als afronding was op 10 juli een ontmoeting georganiseerd met GBB Brabant waarbij de effecten van de glastechniek aanschouwelijk werden gemaakt. Op 21 september vond een vergadering van het bestuur van Open Oog plaats waar kennis werd genomen van het hernieuwde beglazingsplan. Het bestuur was enthousiast over het voorgelegde resultaat en besloot dit totaalontwerp voor de leggen aan de Commissie Ramen in de verwachting dat de AKA op basis van hun positief advies akkoord zou gaan met het ontwerp. De presentatie van hun ontwerpen werd verzorgd door de kunstenaars op 9 oktober in de Gerfkamer van de Sint-Joriskerk. Rob Lampe heeft deze presentatie compleet opgenomen.

NB. De registratie van Rob Lampe is te vinden onder <https://youtu.be/ss5mRMoa3Xw> (Ashok Bhalotra) en <https://youtu.be/lfjFtGxDB-8> (Michel van Overbeeke).

Op 15 november gaf de Commissie Ramen schriftelijk haar opvattingen prijs, waarover op 16, 17 en 20 november online binnen Open Oog werd vergaderd. De Commissie Ramen en Open Oog vergaderde daarop online op 25 november. De Commissie bleek in haar kritiek intern verdeeld en niet in staat eensluidend de drie kerkelijke gremia (Stichting Vrienden, Cie Beheer en Kerkenraad Sint Joris) te adviseren. Tot de afsluiting van het Coronajaar 2020 heeft het bestuur van Open Oog niets meer vernomen.

Voortgang project invulling beeldnissen ter weerszijde van de Pelgrimsdeur van Eric Claus

Op 8 januari schreven de voorzitter en vicevoorzitter een brief aan Eric Claus om hem te vragen of hij bereid was (na goedkeuring van B&W) de opdracht te aanvaarden van de Stichting Open Oog om het verhaal van de OLVr-toren te voltooien met het aanbrengen van bronzen beeldjes ter weerszijden van de Pelgrimsdeur.

Op 17 maart leverde Claus een drietal ontwerpschetsen aan, waaruit een keuze gemaakt werd.

Hiervan werden proefmodellen, in azuur geschilderd piepschuim, aangeleverd die op 31 april ter plekke door Claus in de nissen werden geplaatst zodat de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit / Erfgoedcommissie en de afdeling WW-Cultuur in staat waren zich daarover een oordeel te vormen. Half mei werd schriftelijk een positief advies gegeven dat respectievelijk aan de wethouders Cultuur, Monumentenzorg en PP-Vastgoed werd voorgelegd. Zij waren over het voorstel positief ingesteld, maar vroegen aan Open Oog om een draagvlakonderzoek te doen: volgtijdig aan de organisaties van het Lieve Vrouwe Kerkhof, de buurtbewoners en via een publicatie in AD/Amersfoort. Uiteindelijk heeft het College van B&W op 1 december het definitief akkoord gegeven en besloten t.z.t. de beeldjes als geschenk te aanvaarden.

Op 15 december werden de beeldjes bij Bronsgieterij Hans Steylaert te Waardenburg gegoten en gepatineerd. Zij zullen in januari 2021 worden geplaatst en in ontvangst genomen worden door de wethouder Monumentenzorg, Astrid Janssen.

Het stichtingsbestuur van Open Oog wil na de plaatsing van de beeldjes het College van B&W er op aanspreken dat de besluitvorming uiterst stroperig is verlopen en dat het elan van elk particulier initiatief onder dit juk volledig wordt ondermijnd.

NB. Rob Lampe heeft dit project in diverse stadia gefilmd: <https://youtu.be/m-PcCBNARGA> en: <https://youtu.be/hFcni3kxzhU>

Wasmodellen van de twee beeldjes ter weerszijden van de Pelgrimsdeur van Eric Claus

Project dubbelreliëf van Ton Mooy van Johan van Oldenbarnevelt

Dit project bestaat uit het aanbrengen van een dubbelreliëf van Ton Mooy van Johan van Oldenbarnevelt in de privé grachtwand van de Bollenburgh, Muurhuizen 19. De eigenaren van dit pand juichen dit initiatief toe. Met dit beeldhouwwerk wordt het verhaal verteld over het voormalig woonhuis van de jonge Johan. Dit project sluit aan bij de vele hardstenen vertellende waterlozers aan de grachtwanden van de historische binnenstad, Acquisitie voor de benodigde gelden volgt in 2021. Dit initiatief is een eerbetoon aan de Waterlijn die in 2020 het 25-jarig jubileum door Corona in het water zag lopen.

Ontwerp van Ton Mooy uit 2009, niet uitgevoerd. Het idee wordt nu geactualiseerd.

Project ter invulling van de beeldnis Kapelhuis, Krankeledenstraat 11 Amersfoort

Het Kapelhuis dateert uit 1521 en is het enige bewaard gebleven laatgotische huis in Amersfoort. In die tijd was het Kapelhuis de zetel van de Broederschap van Onze Lieve Vrouw. Deze Broederschap is in 1445 opgericht en was verantwoordelijk voor de organisatie van Amersfoort als Pelgrimsstad.

Het initiatief, opgesteld door de vvz op 12 juni 2020, bestaat uit het aanbrengen van een beeldje in de beeldnis van het Kapelhuis na een besloten selectie van drie Amersfoortse beeldhouwers. De eigenaar van het Kapelhuis, MHM Vastgoed B.V. te Woerden, heeft voor dit initiatief schriftelijk toestemming verleend. Het is de bedoeling om dit project i.s.m. de Waterlijn en het Gilde te organiseren.

Een mogelijke thematische invulling is om Margriete Albert Ghysen uit te beelden op het moment dat zij het beeldje uit het winterse water haalt. Dat completeert het verhaal van het Wonder van Amersfoort en strookt ook met de hardstenen tegel die door Emile van der Kruk in het plaveisel onder de nis is aangebracht 'Het verlangen naar een beeld'. Het verlangen wordt verbeeld en in vervulling gebracht.

De nis bevindt zich in de hoek van het monument. De steen is als een plavuis onder die hoek neer gelegd. In het gebruik gaat men er slordig mee om.

Financiële verantwoording van de Stichting Open Oog over 2020

2020 is voornamelijk benut voor de verdere uitwerking van een tweede integraal beglazingsplan voor de St. Joriskerk. Voor de startkosten van dit plan en andere initiatieven van Open Oog zijn donateurs bereid gevonden. Voorts is reeds in 2019 vanuit de burgerij een dotatie gedaan met als doel rond de jaarwisseling 2020-2021 de lege beeldnissen ter weerszijde van de Pelgrimsdeur van beelden te voorzien en daarmee het werk van Eric Claus aldaar te voltooien.

De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun functie en inzet.

Inkomsten

Donateurs:

. LUCE	€ 1.800,-	
. JvO / grachtwand	€ 6.000,-	
. Projecten algemeen	€ 3.000,-	
Boekenverkoop	€ 150,-	
		€ 10.950,--

Uitgaven

Algemene kosten	€ 64,47	
Bankkosten	€ 116,40	
LUCE /Meander	€ 3.400,-	
St.Joris/afstemming	€ 278,29	
OLV/beeldnissen/E.Claus	€ 12.000,-	
OLV/breefing belangheb.	€ 695,75	
		€ 16.554,91

Mutatiesaldo 2020	€ 5.604,91 -/-
Banksaldo ultimo 2019	€ 27.032,14
Banksaldo ultimo 2020	€ 21.427,23

Bestemmingsreserves:

. St.Joris	€ 8.122	
. Kapelhuis	€ 5.000	
. JvO/Gracht	€ 6.000	
. Algemeen	€ 1.000	
		€ 20.122,--
Vrij besteedbaar ultimo 2020	€ 1.305,23	

Dit verslag en de financiële verantwoording zijn vastgesteld in de vergadering van het bestuur van de Stichting Open Oog, online gehouden op 15 januari 2021 te Amersfoort.

A.L.L.M. Asselbergs, voorzitter

H. Heller, secretaris

H. van den Broek, Vvz en penningmeester

BIJLAGE

Beleidsplan van de Stichting Open Oog, 2021-2024

[De Stichting Open Oog wil in onderstaand document haar ambities formuleren voor de periode van 2020-2025. Haar streven zal altijd gebaseerd zijn op de statutaire doelstelling]

Statuten van de Stichting Open Oog van 9 september 2008:

Artikel 2, lid 1: De stichting heeft ten doel:

- 1 bevordering van cultuur als publieke zaak in Nederland en in Amersfoort in het bijzonder;
- 2 het initiëren, organiseren en anderszins steunen van culturele producties;
- 3 het werven van fondsen ter realisering van het vorenstaande; al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

[Ter voorbereiding van het 750-jarig bestaan van de stadsrechten van Amersfoort in 2009 heeft de stichting haar statuten aangepast en zich voorgenomen om een aantal kunstprojecten in de openbare ruimte aan te brengen die uitdrukking geven aan enkele hoogtepunten uit de geschiedenis van Amersfoort.

De stichting beoogt om het cultuurhistorisch verhaal van Amersfoort in de vorm van kunstwerken in beeld te brengen ter versterking van de (cultuurhistorische) identiteit van de plek, ter (educatieve) informatie aan het publiek en/of ter verfraaiing van de stedelijke ruimte. Deze stedelijke ruimte kan meer dan alleen de historische binnenstad betreffen.]

Projecten:

1. De Pelgrimsdeur voor het portaal van de Lieve Vrouwetoren (stadstoren) van Amersfoort is op 15 maart 2014 onthuld en aan de gemeente notarieel in bezit en beheer overgedragen. De Pelgrimsdeur verwijst een aantal historische thema's: 1. de Mantelmadonna met de 7 deugden en de 7 smarten. De Toren is gewijd aan Onze Lieve Vrouw. 2. Het Wonder van Amersfoort in 1444, waarna de pelgrims toestroomden. Met hun bijdragen werd de toren gebouwd (gereed ca. 1475). 3. De vluchtelingen. Amersfoort is door de eeuwen heen een toevluchtsoord van vluchtelingen geweest.

Eric Claus heeft op verzoek van Open Oog voor de twee nog lege beeldnissen in de portaalboog twee bronzen beeldjes ontworpen en laten gieten, links zieke pelgrims, rechts vluchtelingen, waarmee het verhaal van de deur is gecompleteerd. Montage en overdracht wordt verwacht in het voorjaar van 2021

2. De Stichting Open Oog is sinds 2019 in overleg met de Algemene Kerkenraad Amersfoort over een beglazingsplan dat door twee kunstenaars ontworpen wordt: Ashok Bhalotra en Michel Van Overbeeke. Indien overeenkomst wordt bereikt zal dit kunstwerk 15 ramen (van 8.50 x 2.20 m) omvatten, uit te voeren door GBB Brabant in Tilburg. Tevens wordt dan ter verduurzaming van het rijksmonument overal op beproefde wijze beschermglas tegen fysieke schade, geluid en weersomstandigheden aangebracht.

3. Het aanbrengen van een beeldje in de beeldnis van het Kapelhuis na een besloten selectie van Amersfoortse beeldhouwers. De eigenaar heeft daartoe schriftelijk toestemming gegeven. Het is de bedoeling om dit project i.s.m. de Waterlijn en het Gilde te organiseren.

4 Het aanbrengen van een dubbelreliëf van Ton Mooy van Johan van Oldenbarnevelt in de privé grachtwand van de Bollenburgh, Muurhuizen 19. Hiermee wordt het verhaal verteld over het voormalig woonhuis van de jonge Johan. Dit project sluit aan bij de vele hardstenen vertellende waterlozers aan de grachtwanden van de historische binnenstad, Acquisitie voor de benodigde gelden volgt in 2021. Dit initiatief is een eerbetoon aan de Waterlijn die in 2020 het 25-jarig jubileum door Corona in het water zag lopen.

Publicaties en openbare optredens:

Informatie en toelichting n.a.v. de geplande projecten is van belang om het cultuurhistorisch verhaal van Amersfoort uit te dragen in de vorm van kunstwerken ter versterking van de (cultuurhistorische) identiteit van de plek en ter verfraaiing van de stad.

Bijgesteld op 15 januari 2021